Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-utca 1., hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-u. 1., hová a hirdetések, előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos. Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz föl. Azonkivül az összes hirdetési irodák.

Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916. XLV. évfolyam. 272 szám. Hétfő, november 27.

LEGUJABB.

— Saját tudósitónk cenzurázott táviratai jelentései —

* * *

A trónváltozás.

* *

Amerikában megindult a békeakció.

A trónváltozás.

A képviselőház gyásza. — Fogadások Károly királynál. — Külföldi képviseletek a temetésen.

A trónváltozás mai eseményeiről tudósitónk a következőket táviratozza:

A képviselőház gyásza.

Budapest, nov. 27. A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, hogy kifejezze gyászát Első Ferenc József király elhunyta fölött.

A képviselőház képe igen mozgalmas volt s az ülésen a képviselők teljes számban jelentek meg. Valamennyien fekete ruhát öltöttek s magukkal hozták családtagjaikat is.

A munkapartiak között kellemetlen hatást keltett a Károlyi csoport tegnap esti határozata, hogy erélyes vitát inditanak a nádorhelyettes személye körül. Remélik azonban, hogy a választó ülésig sikerülni fog az ellenteteket eloszlatni.

A folyóson elterjedt hirek szerint a koronázás december 20-ikán lesz és pedig a Mátyás templomban, a közjogi része pedig a várban a Szentháromság téren.

A képviselőházban a kormány tagjai fél 11 órakor teljes számban együtt voltak. A jelenvoltak üdvözölték Hazai báró honvédelmi minisztert vezérezredessé történt előléptetéséért.

Tisza István gróf miniszterelnök közben tanácskozásra vonult vissza Szász Károlylyal s vele egyideig értekezett.

Tizenegy órakor ünnepélyes csöndben nyitotta meg az ülést Szász Károly alelnök.

A formalitások elintézése után Tisza István gróf miniszterelnök szólalt föl s jelenti, hogy királyi kézirat érkezett s kéri annak felolvasását

Mihályi Tivadar jegyző felolvassa Károly király kéziratát, amely a király halála napján november 21-ikén kelt és az van benne, hogy amidőn elfoglalja a trónt, addig is mig a mielőbb megtartandó koronázáson hitlevélben tehet bizonyságot az alkotmány megtartása dolgában, biztositja az országot, hogy uralkodói jogait az ország javára fogja gyakorolni.

A királyi kéziratot lelkes éljenzéssel fogadták és tudomásul vették.

Ezután Szász Károly alelnök melegen elparentálja Ferenc József királyt kiemelve uralkodói és emberi nagyságát.

A gyászbeszédet a Ház állva hallgatta végig s beszéde után az elnök javasolja, hogy a képviselőház helyezzen koszorut Ferenc József ravatalára a következő felirással:

— Első Ferenc József Magyarország apostoli királya halhatatlan emlékének, — a magyar képviselőház

Javasolja továbbá az elnök, hogy a képviselőház részvéte kifejezéseül december hó 5-ikéig napolja el magát s hatalmazza föl az elnökséget, hogy szükség esetén hamarabb is egybehivhassa a Házat s a képviselők hatvan napig gyá zolják az elhunyt uralkodót. Javasolja végül, hogy Károly királyt és Zita királynét üdvözöljék.

Az elnök inditványait egyhangulag elfogadták, amire Tisza István gróf miniszterelnök mondott gyászbeszédet.

Utána az egyes pártok részéről Khuen-Héderváry Károly gróf, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Batthyány Tivadar gróf, Zichy Aladár gróf, Szabó István és Pop-Csicsó István szólaltak föl.

Ezután az elnök az ülést berekesztette.

Károly király első fogadásai.

Budapest, november 27. Bécsből sürgönyzik:

Károly király ma jelent meg először a Hofburgban mint uralkodó. A Schönnbrunntól a Hofburgig terjedő uton nagy közönség gyült össze, amely meleg lelkesedéssel üdvözölte a királyt.

A király a Hofburgban először az apostoli nunciust fogadta, majd Törökország, az Egyesült Államok és Spanyolország nagyköveteit.

Tegnap délután még Scsönbrunnban kihallgatáson fogadta a király József Ferdinánd és Henrik Ferdinánd főherczegeket.

A német nagykövet rendkivüli küldetése.

Budapest, november 27. Bécsből sürgönyzik:

Wedel gróf rendkivüli küldetésben járó német császári nagykövet ma délben látogatást tett Burián külügyminiszternél.

A bolgár kormány és hadsereg képviselői a temetésen

Budapest, Szófiából sürgönyzik: Neidenoff hadügyminiszter és Peseff kultuszminiszter Bécsbe utaztak, hogy Ferencz József király temetésén képviseljék a bolgár hadsereget és kormányt.

Amerikában megindult a békemozgalom.

Newyorkban békekonferenciára ültek össze. — Románia pusztulása.

A világháboru eseményeiről a mai délután folyamán érkezett távirataink a következők:

Newyorkban békekonferencia ült össze.

Budapest, nov. 27. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Newyorkból:

Előkelő amerikai urak itt tanácskozásra ültek össze a világbéke előmozditása érdekében. Grey államtitkár és Bryand miniszterelnök küldöttjeik utján szimpátiájukat fejezték ki a mozgalom iránt.

Bernsdorff gróf német nagykövet irásban emlékeztette a konferencia tagjait a német kancellárnak a birodalmi gyülésen tett nyilatkozatára.

Stone szenátor Amerika hozzájárulását jelentette be a konferenciának.

Románia pusztulása.

Budapest, nov. 27. Luganóból sürgönyzik: A Secolonak jelentik Párisból:

Romániában hatalmas mozgó-csata fejlődött ki. A kezdeményezés teljesen az ellenség kezében van.

A Corriere della Sera irja:

— Ugylátszik Mackensen a döntésre törekszik. Látható, hogy Mackensen és Falkenhayn koncentrikus támadást készitek elő Bukarest ellen.

A mai román hivatalos jelentés **beismeri,** hogy a román csapatokat az Olt folyónál a tulsó partra vonták vissza. A jelentés közli, hogy az ellenség Islazunál és Zunniceánál csapatokat hajózott a **román partra,** hozzáfüzi azonban, hogy az ellenség előnyomulását ezen helységektől északra megállitották.

A párisi lapok egyértelmüleg aggódnak Romániáért s a Temps a helyzetet rendkivül sötétnek látja, mert semmit sem tudnak az orosz segitségről.

Hamis hir a görög király meggyilkolásáról

Budapest, nov. 27. Luganoból sürgönyzik, a Secolónak azt a hirét, hogy a görög királyt meggyilkolták, **megcáfolják.**

Torontálvármegye és a trónváltozás.

A vármegye gyásza Első Ferenc Józsefért. — A törvényhatóság üdvözli az uj királyt!

— Saját tudósitónktól. —

Nagybecskerek, nov. 27.

Torontálvármegye törvényhatóságának mára összehivott rendkivüli közgyülésének egyetlen tárgyát a trónváltozás képezte. Mai közgyülésén a törvényhatóság egyrészt mélységes gyászának adott kifejezést Első Ferenc József királyunk halála fölött, másrészt üdvözletét tolmácsolta az uj királynak.

A törvényhatóság érzelmeinek tolmácsolója, az elnöklő főispán bevezető beszéde után Jankó Ágoston alispán volt, aki előbb magas szárnyalásu beszéddel méltatta az elhunyt király emlékét, majd a gyászaktus befejezésével az uj király iránt tolmácsolta a törvényhatóság hódolatát és hüségét.

A törvényhatóság mai magasztos jellegü közgyüléséről tudósitónk a következőkben számol be:

Torontálvármegye törvényhatóságának mai rendkivüli közgyülésének különös jelentősége és disze külsőleg is megnyilvánult. A törvényhatóság tagjai nagy számmal gyültek össze s a teremben az ünnepies fekete ruhák tömött sora sötétlett. A karzatok sem voltak ezuttal üresek s diszes hölgyközönség foglalt ott helyet.

A tanácskozó asztal főhelyén dr. Dellimanics Lajos főispán, elnök és mellette Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán fekete diszmagyarban ülnek.

A vármegye gyásza I. Ferenc Józsefért.

Tiz órakor mély csöndben szólal meg az elnöklő dr. Dellimanics Lajos főispán csengője s miután üdvözli a megjelent törvényhatósági bizottság tagjait és az ülést megnyitja, fölemelkedik helyéről s mély megindulással mondja a következőket:

A főispán beszéde.

Tek. Törvényhatósági bizottság!

Mély megilletődéssel hozom a tekintetes törvényhatósági bizottság tudomására, hogy Ő császári és apostoli királyi felsége I. Ferenc József dicsőségesen uralkodott fejedelmünk e hó 34-ikén Schönnbrunnban kilehelte nemes lelkét. Az isteni gondviselés majdnem félszázadon át engedte meg, hogy kezében tartsa a királyi pálcát és mindannyian tudjuk, hogy jóságos királyunk és a nemzet közt nemcsak az egymást megértés, hanem az igaz szeretet napról-napra növekedett. Sulyos és nehéz viszonyok között lépett a trónra, sulyos és talán még nehezebb viszonyok között adta át azt felséges utódjának. Az ő uralkodási idejébe esett nemzetünk ujjáébredése, az ő uralkodási idejébe esett a dualisztikus monarchiának megteremtése. Első Ferenc József dicsőn uralkodott királyunk mutatta meg nekünk az igéret földjét, de sajnos ugy tetszett az Egek hatalmas urának, hogy az áldásos békébe már nem ő vezethet be bennünket. A jóságos, bölcs és igazságos agg király kidőlt sorainkból, fáradt teste pihenésre vágyott, de élni fog I. Ferenc József emléke hü magyar nemzete kebelében és a késő utódok áldani fogják emlékezetét. Mi osztatlan, igaz, hódolatteljes szeretetünket és hálánkat adjuk neki kisérőül. Áldott legyen az ő emlékezete mindörökké!

Jankó alispán gyászbeszéde.

A főispán beszéde után, amelyet a törvényhatóság állva hallgatott meg, Jankó Ágoston alispán emelkedik föl helyéről s az alábbi beszédben emlékezik meg a király elhunytáról:

Méltóságos Főispán Ur!

Tek. Törvényhatósági Bizottság!

Az őszintén gyászoló léleknek azok a bensőséges igaz szavai, amelyekkel szeretett királyunk elhunytát főispán ur főméltósága a vármegye közönségének bejelenté, — mindnyájunkat mélyen megrenditettek és bár jól tudom, hogy a fájdalomnak, amely lelkünket eltölti, szavakkal kifejezést adni nem birunk, mégis bátor vagyok inditványozni, hogy kiséreljük meg jegyzőkönyvileg megörökiteni a vármegye közönségének mélységes gyászát és a nagy király emlékét.

A vármegye közönsége a legbensőbb meghatottsággal áll azon megdöbbentő valóság előtt, hogy rajongón szeretett apostoli királya, bölcs uralkodója, a nemzet jóságos atyja: I. Ferenc József nem ül már Szent István fényes trónján, — mert a minden nemzetek sorsát intéző mindenható Isten váratlanul magához szólitotta. — Mélyen lesujtva, egész lelkünkkel adjuk át magunkat a keserü gyász nyomasztó érzésének, mert éppen a lét és nemlét közötti válságnak rettentő küzdelmeiben veszi el az isteni akarat országunk s nemzetünk sorsának bölcs intézőjét, aki egy fél századot meghaladó időn át generációknak volt a megnyugvásuk, volt a reménységük.

E hatalmas királyban, aki annyi viszontagság között, habozás és ingadozás nélkül mindig megtudta találni és érvényesiteni birta a nemzetek igazát, a gondviselés olyan megtestesülését láttuk, aki az emberi gyarlóságokon és fogyatkozásokon fölülemelkedve, szinte már isteni bölcsességgel intézte a nemzetek sorsát.

A legnemesebb és legtökéletesebb volt ő az uralkodók közül; emberfölötti erényei és részrehajlatlan igazságossága megszerezték neki az egész müvelt világ becsülését; — tekintélye előtt még ellenségei is meghajoltak; — elfogulatlan bölcsessége, szelid jósága és meleg emberszeretete támogatója volt a népek szabadságra és egyenlőségre való törekvéseiknek.

Az uralkodói hivatottságnak, a kötelességtudásnak és a lelkierőnek a legnagyobb élő példája volt, aki krisztusi türelemmel és megadással viselte a sors által reá mért sulyos szenvedéseket és akit a legnagyobb földi csapások egy percre se birtak megtántoritani és elcsüggeszteni.

Apostol volt valósággal, mert fényes királyi trónjáról oly messzehatóan hirdette és gyakorolta a legnemesebb erényeket, hogy Európa erkölcsei szelidülésének, a lovagiasság, a tisztesség és az önzetlen emberszeretet terjedésének, leghatalmasabb példaadó tényezője lett.

Uralkodása hazánk történetének egyik legnevezetesebb, legnehezebb és legválságossabb korszakára esett, amelyet az ujjászületés, az erősödés és érvényesülés korszakának nevezhetünk és amely azzal végződik, hogy az állami és nemzeti erők életképességüknek legnagyobb próbáját vivják.

A kegyetlen sors nem adta meg neki, hogy e nehéz korszak határáról az igéret földjére, a szebb jövőbe is ő vezethessen be bennünket, de azért nyugodt lelkiismerettel és azzal az édes tudattal hajthatja örök pihenésre áldott fejét, hogy dicsőségesen elvégezte azt a feladatot, amelyre a királyok királya öt kijelölte: — olyan erőssé és hatalmassá tette országait és a magyar nemzetet, hogy ezt a katasztrófális vihart, mely már évek óta fenyegetően közeledett felénk, győzedelmesen kiálhatjuk. Elvezetett tehát az igéret földjének a küszöbéig, ahonnét már csak néhány lépés az ujabb, a jobb korszak: a békének és a boldogságnak a korszaka.

Vezető csillagunknak, támaszunknak gyámolitónknak elvesztése mélységes gyászba borította a nemzetet és az igaz fájdalom nekünk is elállitja szivünk verését.

De az uralkodókat másként gyászoljuk, mint a többi halandókat, akiknek elvesztése legközvetlenebb érdekeink éles sérelme miatt olykor kétségbeesett hangos panaszokra fakaszt. A királyok halála által okozott fájdalom azonban az állami és nemzeti közösségben élő emberek nagy sokaságának egyetemessé vált lelkiállapotából és hangulatából fakadó általános elementáris erejü, harmonikus érzés.

Gyászunk tehát az alattvalói hálával és elismeréssel telt és a magyar nemzet millióinak lelkét átható olyan hatalmas megilletődés, aminőt csak nagy világkatasztrófák közepette az Isten közelsége okozhat.

És éppen azért, mert most is a nagy végzetnek, a mindenható kezének intézkedéseit érezzük, az élet örökkévalóságába vetett hitünk révén, fájdalmunkba belecsillan már a remény vigasztaló sugara és feléled erős bizalmunk, hogy az az isteni gondviselés, mely olyan uralkodó által óvott, védelmezett és gyámolitott, — aki erőssé és hatalmassá tudta tenni népeit és országait, — nem hagyhatja el a magyart, — a jövőben is jót ad és a pihenni tert galamblelkü bölcs aggastyán helyébe olyan ifju uralkodót állit, aki a következő történelmi korszaknak épp oly fényes vezető csillaga leend, mint az az emberfölötti erényekkel ékeskedő jóságos királyi apostol volt, akit az egész müvelt világ népeinek őszinte gyásza és sok millió alattvalóinak legbensőbb szeretetből fakadt könnyhullatása kisér el utolsó utjára: az örök béke és az örök boldogság honába.

Bár megingathatlan a hitünk és erős a reményünk nemzetünk fényes jövőjében, mégis mivel ugy érezzük, hogy sorfordulás előtt állunk hozzád fohászkodunk magyarok Istene ne hagy el bennünket!

Az alispán nemes szavu szép beszéde után dr. Dellimanics Lajos főispán inditványára a törvényhatóság egyhangu határozattal kimondja, hogy a törvényhatóság mély gyászát, valamint az alispán gyászbeszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja s a kormányhoz föliratot intéz, hogy a törvényhatóság alattvalói gyászának a legmagasabb helyen kifejezést adjon.

Jankó Ágoston alispán tovább bejelenti, hogy a gyászt illetőleg intézkedett, hogy a vármegye területén az összes nyilvános épületekre a gyászlobogó kitüzessék, a gyász tartama alatt a vármegye irataira feketeszegélyes papiros használtassék és a tisztviselők gyászkarszalagot viselnek.

A vármegye részvétele a király temetésén.

Dr. Dellimanics Lajos főispán bejelenti, hogy az elhunyt király temetése november 30-ikán lesz Bécsben s a rendelkezésre álló kevés helyre való tekintettel a törvényhatóság csak két kiküldöttel képviselteti magát. Inditványozza, hogy a törvényhatóság a képviseltetéssel őt és az alispánt bizza meg, amihez a közgyülés egyhangulag hozzájárul.

A törvényhatóság üdvözlete az uj királynak.

A törvényhatóság gyász és részvét aktusának befejeztével ismét dr. Dellimanics Lajos főispán emelkedik szólásra, a következőket mondván:

Egyben tudomására hozom, a tekintetes törvényhatósági bizottságnak, hogy Károly e néven negyedik, ő császári és apostoli királyi Felsége e hó 21-ikén ősei ősei fényes trónját elfoglalta. Méltóztassanak ezen pillanatban mindannyian efeletti örömüknek kifejezést adni és alattvalói hódolatukról és hüségükről ő császári és apostoli királyi felségét biztositandó ezen hozandó határozatukat a magyar királyi kormány utján a legmagasabb trón zsámolya elé terjeszteni.

Demkó István vármegye tb. főjegyző ezután fölolvassa a királynak népeihez intézett proklamációját, amire ujból Jankó Ágoston alispán szólalt föl s a következő beszédet mondotta.

Az alispán üdvözlő beszéde.

Méltóságos Főispán Ur!

Tek. Törvényhatósági Bizottság!

A világ folyása nem ismer pihenőket, az idő kereke szüntelenül forog és az élet pályáján nem állhatunk meg sirni vagy örülni, mert az események állandó mozgása magával ragad. Csak az emlékezést vihetjük magunkkal.

Az imént még a megrendítő gyász kábító hangulatának fásult érzésével állottunk feledhetetlen apostoli királyunknak I. Ferenc Józsefnek ravatalánál, hogy rajongó szeretetünkből fakadó fájdalmunk igaz könnyeivel sirassuk váratlan elhunytát, — most meg az elárvultnak hitt trón uj birtokosának fényes alakja jelen meg a könnyektől még elhomályosult tekintetünk előtt.

A boldogult nagy király lényével szeretetben összeforrott lelkünk az első pillanatban képtelen a fájdalomnál egyéb érzésekre és alig fér elménkbe, hogy a „Király" a a „Felség" fogalma máshoz is füződhessék, mint I. Ferenc József fenséges személyéhez, akit már nagyapáink és apáink is Ausztria és Magyarország leghatalmasabb védelmezőjének, a magyar nemzet igazi

atyjának, alkotmányunk leghivebb őrének, a legelső magyar embernek, a legbölcsebb és legigazságosabb uralkodónak, a jóság és szeretet megtestesülésének ismertek. — Nem hittük, hogy valaha elhagyhat bennünket, hogy elmuljon közülünk.

És ime mégis eltávozott tőlünk, a mindenhatónak kifürkészhetetlen akarata szólitotta; de még el sem helyeztük az örök nyugalom pihenőhelyére, alig rebegtük el a halottak imáját, — már a jövő reménységének üdvözlésére nyilik meg ajkunk. A „circum dederunt" szivettépő dallama fölött a „Te deum laudamus" felemelő hangjai lesznek urrá, mert az örökkévalóságba költözött jóságos aggastyán ravatala mellől előlép utóda, az ifju életerőtől és tettvágytól duzzadó, — a szellemi — és erkölcsi kincsekben gazdag uj király. Szeliden felemel, vigasztalón megnyugtat, bizalommal karon fog és komoly elhatározással, szilárd lépésekkel tovább vezet bennünket a nemzetek örök életének göröngyös utain.

Trónra lépett az uj király. Hatalmas szózata szerint nagy elődjének müvét akarja folytatni és kivánja befejezni. Lehet-e ennél nagyobb vigasztalás fájdalmas gyászunkban és üditőbb reménység elcsüggedésünkben?

A királyi szózat állami önállóságunknak és nemzeti fejlődésünk leghatalmasabb forrásának: alkotmányunknak oly erős biztositékát nyujtja és a népjogoknak oly hathatós védelmét igéri, hogy ezek alapján a társadalomnak ellenálhatatlan erővé való tömörülését és az alkotó munkának valóságos csodatételeit várhatjuk. Igy tehát fenkölt áhitattal és erős bizalommál lépünk be az ujabb történelmi kornak előcsarnokába.

Az erő és önbizalom, mely uj királyunk nemes arcáról felénk sugárzik, a szilárd elhatározása, hogy népeinek igazságos és szeretetteljes fejedelme akar lenni, hogy jólétünk fáradhatatlan buzgó munkása lesz, — uj életet élesztt a csüggeddés helyén, felszaritja könnyeinket, és feledhetetlen jóságos atyánknak I. Ferenc Józsefnek áldott emlékét szivünk mélyébe zárva, — felüdült lélekkel, lángoló lelkesedéssel, rendithetetlen bizalommal és megujitott tetterővel indulunk uj vezérünk után, hogy dicsö vezetése alatt a béke eléréséhez még szükséges munkát mielöbb elvégezhessük, és a béke áldásai révén, mihamarább eljutthassunk az állami-, nemzeti- és társadalmi élet azon boldog korszakába, amelyre nemzetünket ősi erényei és jeles képességei jogán hivatottnak és érdemesnek tartjuk.

Az általános, igaz és őszinte szeretet, amellyel nemzetünk az ifju király és királyné vonzó egyéniségét körülveszi, és az a rokonszenv és a magyar erényeknek az a kitüntető megbecsülése, amelyet Felséges Urunk és Asszonyunk részéről érezni vélünk, arra a nép reményre jogosit bennünket, hogy kölcsönös megértésben és szeretetben uralkodójával egyesülve, boldog lesz a magyar.

Torontálvármegye közönsége a magyar nemzet millióinak igaz, őszinte érzéseibe kapcsolja be uralkodója iránti ragaszkodó szeretetét és alatvalói hüségét; lelkes örömmel és mély hódolattal köszönti Szent István trónján IV. Károly királyt, hálás szivből mond köszönetet a királyi proklamációban adott jóságos vigasztalásért és a nemzet lelkében uj életre gyujtott szép reménységekért és azon bensőséges imával fohászkodik a mindennek Urához: engedje meg, hogy a nemeslelkü király magasztos hivatásának, szent fogadalma és legbensőbb óhajtása szerint megfelelhessen.

Éljen a király!

Dr. Dellimanics Lajos főispán inditványára az alispán beszédét egész terjedelmében a közgyülés jegyzőkönyvébe iktatják s a törvényhatóság üdvözlő feliratot intéz a királyhoz, amelyet a kormány utján terjeszszenek föl a trónhoz.

Inditványozza továbbá a főispán, hogy a mai napon a közgyülés mást ne tárgyaljon s a tárgysorozat ügyeit a holnapi folytatólagos közgyülésen intézze el.

Egyben kéri a törvényhatóság tagjait, hogy 11 órakor vegyenek részt a róm. kath. plébánia templomban tartandó gyászistentiszteleten.

Ezzel a törvényhatóság mai ünnepies aktusa véget ért.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések november hó 26-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: A dunai hadsereg elérte Alexandria vidékét. Az átkelésnél, amelyet a beállott áradás különösen megnehezitett, a Lucich sorhajókapitány parancsnoksága alatt álló cs. és kir. dunai flottillának és Gaukl vezértábornagy osztrák-magyar utászosztagainak kiváló szerep jutott. Umlutetnél Sistovától északra repülőink lelőttek egy ellenséges Farman gépet.

József főherceg vezérezredes hadseregе: Német lovasság gróf Smatof altábornagy vezetése alatt az alsó Olttól keletre egy ellenséges lovas osztályt visszavetett Rimnik Valceát az Olt-völgyében elfoglaltuk. Tovább keletre ahol az ellenség még heves ellenállást fejt ki, caapataink közelednek Curtea de Argeshez. Orosz századoknak ujabb támadása a Békástól délnyugatra eső vidéken ismét eredménytelen volt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Orosz osztagokat, amelyek Cierki közelében a Stry felső folyásánál előrenyomultak tüzelésünkkel elüztünk.

Olasz harctér:

A Karszt-fensikon az ágyuharc időnkint valamivel élénkebb volt. A karintiai határterületen az ellenséges tüzérség egyes helységeket lőtt. Egyik repülőrajunk a tolmezzoi vasuti telepekre és barakkokra bombákat dobott.

Délkeleti harctér:

A helyzet változatlan.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: Ködös és esős időjárás mellett nem volt nagyobb harci tevékenység. Meklenburgi gránátosok és lövészek és a bremeni gyalogezred Arrastól északkeletre bravurosan véghezvitt járőrvállalkozásuk alkalmával az angol árkokból 26 foglyot szállitottak be. Deaumonttól északkeletre a badeni 185. számu gyalogezrednek osztagai 4 tisztiel 157 főnyi legénységgel és egy géppuskával tértek vissza az ellenséges állásból. A trónörökös hadcsoportja: Az apremonti-erdőben, a St. Michiel-erdőben a francia gyalogság erős tüzérségi előkészités után támadott. Visszavertük.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Keleti tengerpart közelében Smorgontól északra valamint a Servecs és a Szcara arcvonalon az ellenség tüzérségi tüze fokozódott. Orosz osztagokat, melyek közvetlenül a tenger mentén Krasyn videkén és Oziedrki mellett a felső Stry területén előrenyomultak visszaüztünk.

József főherceg vezérezredes arcvonala: Baca neagranál a gyergyói-hegységben orosz századok ujból megtámadtak állásainkat, de sikertelenül. Az Olt-völgyében elfoglaltuk Rimnik Valceát. Curtea de Argestől északra emelkedő magaslatokon a románok még makacs ellentállást fejtenek ki. Az Olt alsó folyásától keletre levő telepen Smetow altábornagy parancsnoksága alatt álló német lovasság visszavetett egy harcbaszálló román lovas osztályt és győzelmesen előre nyomult. Az Olttól keletre vezető utak menekülő jármü oszlopokkal vannak tele, amelyeknek irányát felgyujtott helységek jelzik. A Dunán átkelt haderőkkel érintkezésbe jutottunk.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: A Dobrudzs hadseregnek jobbszárnya ellen a tengerpart mentén ellenséges lövészek által megkisérelt előretörés, amelyet a tenger felől tüzeléssel támogattak meghiusult. Nyugat romániában véghezviendő további hadmüveletekre kijelölt dunai hadseregnek átkelése Mackensen vezértábornagy szemeláttára tervszerüen megtörtént. Alexandria előtt állunk. A csapadékos időjárás következtében tetemesen megáradt folyamot a gyalog átkelés nehézségeinek a harcoló csapatok által való leküzdése alkalmával derék utászaink mellett kiválóan müködtek közre a császári monitor csónak testületnek, a Lucics sorhajókapitány parancsnoksága alatt álló cs. és kir. dunai flottillának részei és a Gaukl vezérőrnagy parancsnoksága alatt álló osztrák-magyar utász osztagok.

Macedóniai arcvonal:

Nem volt különös esemény. — Ludendorff.

— **Gyászistentisztelet a királyért.** Ma délelőtt 11 órakor a vármegye törvényhatóságának közgyülése után a róm. kath. plébániatemplomban ünnepi gyászistentisztelet volt. A templom hajójának közepén diszes ravatal állott Magyarország cimerével, mig a padokban a hatóságok fejei, valamint a törvényhatóságnak tagjai foglaltak helyet dr. Dellimanics Lajos főispán és Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán vezetésével, továbbá a katonai tisztikar küldöttei Palkovics cs. és kir. ezredes és Hunyady Imre m. kir. honvédalezredes. A gyászszertartást Magyary Pál pápai kamarás apátplébános végezte nagy segédlettel. Az egyházi énekkar a 12-ik gyalogezred zenekarának közremüködésével az istentisztelet alatt Weninger Jszsef egyházi karnagy vezényletével Gruber József „Requiem"-jét adta elő, amelyet az orgonán Weninger Irénke játszott.

— **Torontálvármegye részvétele a király temetésén.** Tudvalevőleg november 30-ikán csütörtökön temetik el elhunyt királyunkat Bécsben. A temetésen a törvényhatóságok két taggal képviseltethetik magukat s Torontálvármegyét dr. Dellimanics Lajos főispán és Jankó Ágoston udvari tanácsos fogják képviselni a király temetésén. A vármegye egy hatalmas pálmakoszorut helyez a király ravatalára ezzel a fölirással:

— Torontálvármegye közönsége hüséges alattvalói kegyelete jeléül.

— **A csanádi egyházmegye gyásza az elhunyt királyért.** Glattfelder Gyula csanádi püspök, Első Ferencz József királyunk elhunyta alkalmából kiadott pásztorlevelében a következőket rendeli:

Jelen körrendeletem vétele után egyházmegyém egész területén minden katholikus templomra, iskolára és intézeti házra kitüzendő a gyászlobogó.

Minden plébániai és szerzetes templomban, valamint a püspöki székesegyházban a temetés napján elhunyt Apostoli Királyunk lelkiüdvösségére énekes gyászmise tartandó Liberával.

A temetésig naponkint háromszor a szokott időben a templomok összes harangjai meghuzassanak és félórán át szóljanak.

A gyászistentiszteletre a lelkipásztorok hivják meg a hiveket, valamint a helyi hatóságokat. Gondjuk legyen a lelkipásztoroknak arra, hogy azon a tanulóifjuság is testületileg résztvegyen.

Az egyházmegye minden papja mondjon három gyászmisét elhunyt legfőbb kegyurunk lelki üdvösségeért.

A gyászistenitisztelet napján az összes kath. iskolákban az előadás szünetel. Ez alkalommal az iskola igazgatója vagy a tantestület egyik tagja gyászünnepély keretében beszédet tart és méltatja a nagy nemzeti veszteséget.

— **A szabad liceum első előadása.** A Torontálvármegyei Magyar Közmüvelődési Egyesület nagybecskereki szabad liceuma tegnap kezdette meg idei előadásait. Az előadáson, amelyet dr. Szentiványi Ferenc vármegyei árvaszéki ülnök tartott „Nemzet és népesedés" cimen szép számu közönség jelent meg, köztük Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán, a kulturegyesület alelnöke is. Az előadó, akinek már több tudományos dolgozata jelent meg a népesedési kérdésről s legutóbb is nagy figyelmet keltett az egykéről irott müve, az egyén a társadalom, a népesedés és állam általános fejtegetéseivel vezette be előadását, majd a nemzet etikai, politikai, gazdasági, társadalmi és faji jelentőségét ismertette. Behatóan foglalkozott azután a népszaporodás fontosságával, amely különösen a kis nemzeteknél s igy nálunk magyaroknál elsőrendü szükség. Emellett elengedhetetlennek mondta a magyar nemzeti állam létének szempontjából a magyar nyelv és kultura terjesztését s erre nézve megjelölte az állam feladatait a nemzeti népesedés és a nemzet fönnállása érde-

kében. Az értékes előadást a közönség mindvégig figyelemmel hallgatta s a jeles előadót meleg tapsokkal honorálta.

— **Gyászistentisztelet az evangelikus templomban.** Ő Felsége halála alkalmából az evangelikus templomban f. hó 30-án d. u. 3 órakor lesz a gyászistentisztelet.

— **Nagybecskerek város gyásza az elhunyt királyért.** Nagybecskerek város képviselőtestülete holnap, november 28-ikán, kedden d. u. 3 órakor rendkivüli közgyülést tart, amelynek egyedüli tárgya a város részvétének kifejezése a király elhunyta alkalmából.

— **Az izraelita hitközség gyásza.** Első Ferenc József királyunk elhunyta alkalmából a nagybecskereki izraelita hitközség f. hó 29-én d. u. 5 órakor ülést tart, hogy bensö és külső gyászának kifejezést adjon.

— **Adományok.** Jankov Zsiva felsőeleméri lakos 1000 koronát, egy névtelen 200 koronát juttatott a főispán kezeihez, azzal, hogy azt belátása szerinti jótékonycélra ossza ki.

Továbbá a nagybecskereki Vörökeresztegylet javára Kasztory Mihályné szenthuberti lakos és Schneebacher Lajos 20—20 koronát adományoztak a főispán utján.

— **A jótékony nőegylet köréből.** A nagybecskereki jótékony nőegylet a napokban választmányi ülést tartott dr. Mihalovits Ödönné elnöklete mellett, amelyen dr. Dellimanics Lajosné, Menczer Lipótné, Jemrics Istvánné, Steinitzer Gézáné, Solymossy Lajosné és dr. Vinczehidy Ernőné vettek részt, Ez alkalommal 423 korona pénzsegélyt szavaztak meg november havi kiosztásra; továbbá 15 szegény gyermek teljes felruházására szükséges összeget szavaztak meg. A választmány egyuttal elhatározta, hogy a tél folyamán egy nagyszabásu előadást, esetleg hangversenyt rendez s ennek előkészitésével és rendezésével az elnökséget bizta meg.

— **A gör. kel. szerb egyház köréből.** Létits György dr. temesvári gör. kel. szerb megyés püspök elnöklete alatt a napokban megtartott plébánosi vizsgát sikerrel tették le: Sztojkovits Milán, kisbecskereki Dimitrijevits Koszta, bocsári lelkész-helyettesek, Sipos Mihály nagybecskereki káplán, Felbáb Szever, felsőeleméri pléb. adm. Sziláski Vazul, mokrini diaconus, Jovánovics Szvetozár, temesmonostori és Vajdits Miklós sztancsafalvai pléb. admin. Pecarszki Bosko aracsi és Miloszavlyev Belan tiszahegyesi végzett theologusok. — Létics György dr. temesvári gör. kel. szerb megyéspüspök a napokban Markovits Milénkó ujvidéki gör. kel. szerb végzett theologust szerpappá, majd áldozárrá szentelte fel. Az ujonnan felszentelt lelkész karácsonyligeti és karácsonyfalvai plébánia adminisztrátorrá kineveztetett.

— **Alapitvány Ferenc József nevére.** A Törökbecsei Takarékpénztár igazgatósága elhatározta, hogy I. Ferenc József apostoli király emlékét egy alapitvánnyal örökiti meg, melynek kamataival egy a törökbecsei polgári iskolát jó eredménnyel végezett tanulót, további tanulmányai folytatására fognak segélyezni.

— **Rendelet a postahivatalok fokozott munkájáról.** Follért Károly, a posta- és távirda vezérigazgatója körrendeletben meghagyja a posta- és távirdaigazgatóságoknak, hogy a a mai nehéz közlekedési viszonyok mellett munkaerejük teljes megfeszitésével és önfeláldozással gondoskodjanak a közönség postai igényeinek kielégitéséről. A vezérigazgató kötelességévé teszi az igazgatóságok utján különösen a korlátolt postai szolgálatot teljesitő postahivataloknak, hogy azoknak a postáknak az anyagát, főleg pedig a hirlapokat — amelyeknek a járatrend szerint a hivatalos órákon belül kellene a hivatalokhoz beérkezniök, de amelyeknek kézbesitése a hivatalos órák megkezdésének bevárásával csak késedelemmel, esetleg másnap — történik meg, a hivatalban jelentkező feleknek reggel 8 órától este 8 óráig, a hivatalos órákon kivül is adják ki. Sőt elvárja a vezérigazgató, hogy különösen a hirlapokat este 8 órán tul is a legnagyobb előzékenységgel ki fogják szolgáltatni a jelentkező feleknek.

— **Meteor a decemberi időről.** Meteor a decemberi időről a következőket jelenti:

December változási napjai: 2. változó 5. hideg, szeles, csapadék, hó vagy eső; 17. változó; 22. enyhe, derült; 24. változó; 25. csapadékos, szeles; 26 enyhült; 31. változó jelleggel, a bolygók részéről, amelyeken még a napfoltok hatásai változhatnak.

Elismerés a hadikölcsönökért.

— **Az ujabb kitüntetések.** —

Nagybecskerek, nov. 27.

A hivatalos lap folytatólagosan közli azoknak a névsorát, akiket a hadikölcsönök körül szerzett érdemeik elismeréseül a pénzügyminiszter elismerő oklevéllel tüntetett ki. Eszerint Torontálvármegyében ujabban elismerő okleveleket kaptak a következők:

Chernolatetz Géza Józseffalva község jegyzője, Csath Nándor a Torontálmegyei központi hitelszövetkezet főkönyvelője, Czappán István Ernőháza község jegyzője, Czvejanov Dusán nagybecskereki lakos, Dudvarszky Szilárd Számos község jegyzője, Dulics Bertalanné garabosi postamesternő, Eckstein Samu, a nagybecskereki Ipar és kereskedelmi bank igazgatója, Faszel György Nagyszentmiklós község jegyzője, Ferch Rezső Perjámos község jegyzője, Firigyházky Mihály Beodra község jegyzője, Fizesán Viktor pészaki gör. kel. lelkész, Floth Nándor Baranda község jegyzője, Fohsz József szárcsai körjegyző, Frass Károly Opáva község jegyzője, Friedrich Jakab Bogáros község jegyzője, Füredi Márton Óbéb község jegyzője, Galanyák Károly a zsombolyai takarékpénztár könyvelője, Gatter Jakab Pészak község jegyzője, Gelsinger Gyula Ujozora község jegyzője, Gerő Károly Torontáloroszi község jegyzője, Gille András Kiszombor község jegyzője, Götz György Galagonyás község jegyzője, Götz Jakab Nagyszentmiklós község jegyzője, Grandjean Géza Csenta község jegyzője, Grosz Géza a Torontálmegyei Takarék és Hitelbank vezérigazgatója, Gruncsics Dusan nagybecskereki gör. kel. tanitó, Guttmann Miksa a nagykikindai központi takarékpénztár igazgatója, Győry József magyarmajdányi körjegyző, Hatz Elek Hodegyháza község jegyzője, Háry Miklós Csősztelek község jegyzője, Hegedüs János sárafalvai községi tanitó, Hegedüs Sándor a Temesi agrártakarékpénztár nagykikindai fiókjának igazgatója, Heidenfelder Márton aurélházi lakos, Hement Péter a Délmagyarországi bank béllédi kirendeltségének vezetője, Hepp Mátyás a Zsombolyai Népbank igazgatója, Herbst János Ujszentpéter község jegyzője, Hollinger János a katalinfalvai községi takarékpénztár könyvelője, Holzinger János Nákófalva község jegyzője, Horecsny Miklós Öregfalu község jegyzője, Höckl József sándorházi községi tanitó, Hummel Vilmos tamásfalvai plébános, Jankovics Béla Deszk község jegyzője, Jankovics Szilárd Melencze község jegyzője, Jäger Sebestyén kisőszi r. k. lelkész, Jedlicska Jenő Nagylajosfalva község jegyzője, ifj. Jedlicska Jenő Felsőaradi község jegyzője Jónás Antal ujszentiváni körjegyző, Judt Károly nagytószegi körjegyző, Jung Antal a zsombolyai Népbank könyvelője, Kaip Péter Ernőháza község birája, Kalány István a csenei Hitelszövetkezet könyvelője, Kalmusz Pál Németcsernye község jegyzője, Kárpáti Kálmán Orlód község jegyzője, Kelemen János tiszaszentmiklósi segédjegyző, dr. Kerényi Miklós a zsombolyai forgalmi bank igazgatója, Kindl János Nagycsanád község jegyzője, Kindl János Torontálszécsány község jegyzője, Kiss Károly Révaujfalu község jegyzője, Klapka István Párdány község jegyzője, Kollinger János a katalinfalvai községi takarékpénztár pénztárosa, Koreck Ernő Kiskomlós község jegyzője, Lafleur Péter Lázárföld község jegyzője, László Endre a törökkanizsai kerületi takarékpénztár igazgatója, Lázár Péter Tiszaszentmiklós község jegyzője, Lázity Tódor Tiszataross község jegyzője, Leblang Lajos szenthuberti igazgató-tanitó, Lemle Rezső ferenchalomi tanitó, Lóránt Marcel a törökkanizsai központi takarékpénztár igazgatója, Malencsity Alexa Mokrin község birája, Manzin Róbert a zsombolyai takarékpénztár igazgatója, Marschall Antal a szentborbálai hitelbank igazgatója, Marschang Miklós Máriafölde község jegyzője, Martin Róza tamásfalvai postamesternő, Martini Károly Rezsőháza község jegyzője, Mayer Aurél a nagybecskereki Közgazdasági Bank vezérigazgatója, Mayer Henrik a nagybecskereki Közgazdasági Bank igazgatósági tagja, Mayer János Nagyjécsa község jegyzője, Mayer Miklós nagyjécsai helyettes jegyző, Medgyessy Cézár Perlasz község jegyzője, Meixenberger József Nagyősz község jegyzője, Mesterovics Pál Antalfalva község jegyzője, Mirkov Dusán nagybecskereki városi rendőr.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa, mint elsőfoku iparhatóságának 1916. évi november hó 18-án tartott ülésében.

308. ip. ül. szám. 23908—1916.

Hirdetmény.

Az 1884. évi XVII. t.-c. és az 52211—885. sz. volt földm. ipar és keresked. miniszteri rendelet értelmében Nagybecskerek r. t. város területén lakó kereskedők és iparosok által az 1917. évre a nagybecskereki városi tanács és a nagybecskereki járási főszolgabiróság, mint elsőfoku iparhatóságok mellé 20—20, összesen 40 iparhatósági megbizottnak leendő megválasztása céljából választási határidőül f. évi **december hó 3-ik (három) napjának délutáni 2 órája** a városi főmérnöki irodába (városháza) tüzetett ki, melyre a helybeli kereskedők és iparosok ezennel meghivatnak. A választási eljárás foganatositásával Mattanovich György aljegyzőnk iparhatósági biztos bizatott meg.

Kmft.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

Nagybecskerek r. t. város tanácsának 1916 évi november hó 21-én tartott ülésében.

24189—1916. kig. szám.

Hirdetmény.

Nagybecskerek rend. tan. város különféle alapjai és pénztárainak 1917. évre szóló költségelőirányzatait a vár. tanács 15 napon át azzal teszi ki közszemlére, hogy ezen idő alatt azok a vár. számvevőségnél bárki által megtekinthetők.

Kmft.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

Kiadó

a volt Kadelburger Sándor-féle üzlethelyiség a Buza-tér és Écskai-utca sarkán, **3 szobás lakással,** nagy pincével és az összes mellékhelyiségekkel **azonnal** vagy **1917 február hó elsejére.** — Ugyanott az **üzleti állványok** és **berendezések átvehetők,** mire vonatkozólag tudakozódni lehet **KADELBURGER LIPÓT üzlethelyiségében Nagybecskereken, Aradáci-utca** —

Gadjanszky Dragomir
háztulajdonos, Módos.

Nyomatott Pfeitz Fer. Pálnál Nagybecskereken. Kiadó: Pfeitz Fer. Pál